

Nr 45.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt, m. m.

Genom en den 16 maj 1947 dagtecknad proposition, nr 277, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) Lag

angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt.

Härigenom förordnas, att lagen den 30 december 1939 om tjänsteplikt¹, vilken enligt lag den 21 juni 1946 (nr 338) gäller till och med den 30 juni 1947, skall äga fortsatt giltighet till och med den 31 december 1947.

2) Lag

angående upphävande av lagen den 15 juni 1934 (nr 267) om offentlig arbetsförmedling.

Härigenom förordnas, att lagen den 15 juni 1934 om offentlig arbetsförmedling skall upphöra att gälla med utgången av år 1947.

3) Lag

angående ändring i lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.

Härigenom förordnas, att 2 § samt 4—7 §§ lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling² skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

¹ Senaste lydelse av 6 §, se SFS 1943: 450 och av 18 § se SFS 1944: 541; jfr 1944: 630.

² Senaste lydelse av 2 §, se SFS 1942: 209.

(Gällande lydelse:)

2 §.

Arbetsförmedling må — — — — — i förvärvssyfte.

Vill någon eljest bedriva arbetsförmedling, för vilken från arbetsgivare eller arbetssökande uppbäres inskrivnings- eller förmedlingsavgift, periodiskt bidrag eller annan ersättning, skall tillstånd sökas hos *socialstyrelsen*.

Avser verksamheten — — — — — därom förordnar.

Tillstånd må — — — — — för sjömän.

4 §.

När anledning därtill förekommer må *socialstyrelsen* återkalla tillstånd ävensom meddela ändrade villkor eller bestämmelser för verksamheten.

5 §.

Envar som bedriver arbetsförmedling utan att från arbetsgivare eller arbetssökande uppbära ersättning är skyldig att, i enlighet med de föreskrifter *socialstyrelsen* utfärdar, inom tre månader från det verksamheten tagit sin början göra anmälan därom till *socialstyrelsen*.

6 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag och i anledning av densamma meddelade föreskrifter utövas av *socialstyrelsen*.

7 §.

Envar som bedriver arbetsförmedling åligger

att över verksamheten föra de anteckningar som *socialstyrelsen* må föreskriva;

att hålla dessa anteckningar och

(Föreslagen lydelse:)

2 §.

Vill någon eljest bedriva arbetsförmedling, för vilken från arbetsgivare eller arbetssökande uppbäres inskrivnings- eller förmedlingsavgift, periodiskt bidrag eller annan ersättning, skall tillstånd sökas hos *arbetsmarknadsstyrelsen*.

4 §.

När anledning därtill förekommer må *arbetsmarknadsstyrelsen* återkalla tillstånd ävensom meddela ändrade villkor eller bestämmelser för verksamheten.

5 §.

Envar som bedriver arbetsförmedling utan att från arbetsgivare eller arbetssökande uppbära ersättning är skyldig att, i enlighet med de föreskrifter *arbetsmarknadsstyrelsen* utfärdar, inom tre månader från det verksamheten tagit sin början göra anmälan därom till *arbetsmarknadsstyrelsen*.

6 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag och i anledning av densamma meddelade föreskrifter utövas av *arbetsmarknadsstyrelsen*.

7 §.

Envar som bedriver arbetsförmedling åligger

att över verksamheten föra de anteckningar som *arbetsmarknadsstyrelsen* må föreskriva;

att hålla dessa anteckningar och

(Gällande lydelse:)

andra handlingar angående verksamheten tillgängliga för *socialstyrelsen* eller för den som av styrelsen bemyndigats granska desamma; samt att enligt av *socialstyrelsen* utfärdade föreskrifter meddela styrelsen de uppgifter rörande verksamheten som styrelsen kan finna erforderliga för tillsynens utövande och för samordnande av arbetsförmedlingsverksamheten inom riket.

(Föreslagen lydelse:)

andra handlingar angående verksamheten tillgängliga för *arbetsmarknadsstyrelsen* eller för den som av styrelsen bemyndigats granska desamma; samt att enligt av *arbetsmarknadsstyrelsen* utfärdade föreskrifter meddela styrelsen de uppgifter rörande verksamheten som styrelsen kan finna erforderliga för tillsynens utövande och för samordnande av arbetsförmedlingsverksamheten inom riket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948, från och med vilken dag tillika skall gälla, att vad i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113)¹ sägs om *socialstyrelsen* i stället skall hava avseende å *arbetsmarknadsstyrelsen*.

4) Förordning

angående upphävande av 36 § förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor.

Härigenom förordnas, att 36 § förordningen den 15 juni 1934 om erkända arbetslöshetskassor skall upphöra att gälla med utgången av år 1947.

Enligt *lagen den 15 juni 1934 om offentlig arbetsförmedling* är anordnandet av offentlig förmedling av arbetsanställning en kommunal angelägenhet. I 1 § nämnda lag har det ålagts landsting och stadsfullmäktige i stad, som icke deltagar i landsting, att anordna en arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal avdelningskontor eller ombud. Lagen innehåller i övrigt regler om verksamhetens organisation och kostnadernas fördelning mellan stat och kommun. Över arbetsförmedlingen utövar *socialstyrelsen* tillsyn jämlikt 2 § i lagen.

¹ Senaste lydelse av övergångsbestämmelserna, se SFS 1942: 209.

Med stöd av bestämmelserna i 2 kapitlet *lagen den 30 december 1939 om tjänsteplikt* har den offentliga arbetsförmedlingen provisoriskt förstatligats. Nämnda lag är en fullmaktslag, som genom av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke meddelat förordnande kan sättas i tillämpning. 1940 års lagtima riksdag har i skrivelse den 24 april 1940 (nr 190) givit Kungl. Maj:t sitt samtycke till utfärdande av förordnande om att bl. a. 2 kapitlet i nämnda lag skall äga tillämpning. Kungl. Maj:t har sedermera genom kungörelse den 26 april 1940 förordnat om tillämplighet av 2 kapitlet. Detta förordnande äger alltjämt giltighet.

Enligt 3 § *lagen om tjänsteplikt* skall tjänstepliktslagens tillämpning inom varje län handhas av den myndighet, Kungl. Maj:t därtill utser, i lagtexten kallad länsarbetsstyrelsen. I 5 § föreskrives, att i län, i fråga om vilket Kungl. Maj:t därom förordnar, arbetsförmedlingsanstalt, som finnes anordnad enligt *lagen om offentlig arbetsförmedling*, skall tillfälligt ställas under ledning av denna styrelse. Denna får då rätt att besluta om anstaltens organisation och verksamhet samt förfoga över dess personal, lokaler och materiel. Kostnaderna för verksamheten bestridas helt av statsmedel. För tillämpning av dessa bestämmelser ha i varje län inrättats länsarbetsnämnder (i Stockholm arbetsnämnd), åt vilka uppdragits att vara länsarbetsstyrelser i tjänstepliktslagens mening. Samtidigt har föreskrivits, att samtliga arbetsförmedlingsanstalter skola stå under ledning av respektive länsarbetsnämnder. Den centrala ledningen av organisationen har uppdragits åt arbetsmarknadskommissionen.

Den privata arbetsförmedlingen regleras närmare genom *lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling*. Enligt 6 § i nämnda lag utövas tillsynen å efterlevnaden av *lagen av socialstyrelsen*, som i *lagen* också i övrigt tilldelats vissa uppgifter beträffande den privata arbetsförmedlingen.

I 36 § *förordningen den 15 juni 1934 om erkända arbetslöshetskassor* stadgas, att en nämnd, bestående av personer med sakkunskap beträffande arbetslöshetsfrågor, skall utses av Kungl. Maj:t för att i angelägenheter, som röra de erkända arbetslöshetskassorna, samråda med tillsynsmyndigheten. Enligt kungörelsen den 24 mars 1938 om ändring i vissa delar av kungörelsen den 8 november 1912 (nr 304) angående tillsyn å understödsföreningar m. m. är socialstyrelsen tillsynsmyndighet för de erkända arbetslöshetskassorna.

I *propositionen nr 239* till innevarande riksdag föreslås, att den offentliga arbetsförmedlingen skall från och med den 1 januari 1948 definitivt förstatligas och ledningen av denna verksamhet handhas av en från samma dag nyinrättad arbetsmarknadsstyrelse, som skall vara ett permanent centralt organ för arbetsmarknadsfrågor. På arbetsmarknadsstyrelsen föreslås i *propositionen* skola från socialstyrelsen överflyttas tillsynen över dels

den privata arbetsförmedlingen, dels ock de erkända arbetslöshetskassorna. Arbetsmarknadsstyrelsens beslutande organ i ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring skall utgöras av en särskild delegation, bestående av styrelsens generaldirektör och överdirektör och tre företrädare för de erkända arbetslöshetskassorna.

Föredraganden, statsrådet Mossberg, har i förevarande proposition erinrat om att i annat sammanhang föreslagits förstatligande av den offentliga arbetsförmedlingen först från och med den 1 januari 1948. Han förordar därför, att tjänstepliktslagen förlänges till nämnda tidpunkt, för att det provisoriska förstatligandet skall kunna bestå till dess. Vid ett definitivt förstatligande i enlighet med riktlinjerna i propositionen nr 239 borde lagen om offentlig arbetsförmedling upphävas. Övergångsbestämmelser ha därvid icke synts föredraganden erforderliga. Överflyttningen av tillsynen över den privata arbetsförmedlingen från socialstyrelsen till arbetsmarknadsstyrelsen påkallade ändringar i lagen med vissa bestämmelser om arbetsförmedling. Föredraganden har icke ansett behov föreligga av den i 36 § förordningen om erkända arbetslöshetskassor omförmälda rådgivande nämnden, sedan den särskilda delegationen för ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring inrättats i arbetsmarknadsstyrelsen, varför nämnda stadgande borde upphävas.

Lagrådet, vars utlåtande inhämtats över förslaget till lag angående fortsatt giltighet av tjänstepliktslagen, har lämnat detta lagförslag utan erinran.

Utskottet, som inhämtat, att statsutskottet tillstyrkt det i propositionen nr 239 för innevarande riksdag framlagda förslaget om inrättande av en arbetsmarknadsstyrelse i huvudsak, har vid granskning av de till lagutskott hänvisade författningsförslagen icke funnit anledning till erinran mot dessa och får därför hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition nr 277.

Stockholm den 19 juni 1947.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Holmbäck, Wistrand, Löfvander, Hage, Björkman, Nils Elowsson och Nerman;

från andra kammaren: herrar Olovson i Västerås, Hellbacken, Ryberg, Johnsson i Kastanjegården, Holm, Håstad, Larsson i Östersund och Lundberg.

Iduns tryckeri, Esselte ab, Stockholm 1947
717089